

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia Hebraica

Majus, Johann Heinrich

Francofurti ad Moenum, 1716

[Praefatio]

[urn:nbn:de:bsz:31-295282](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295282)

LECTORI

Veritatis Hebraicae amatori & fautori

S. P. D.

IO. HENRICVS MAIVS D.

Quam prorsus voluminum Sacrorum Veteris Instrumenti, quae Hebraico Chaldaicoque sermone dicta & consignata a Viris Θεοφιλεῶσι sunt, editionem in lucem nunc producimus, sic, quod speramus, adornatam instructamque, ut non possit non grata & accepta studiosis fontium scrutatoribus esse; quia tantam Operi laboriosissimo iuxta ac difficillimo operam curamque impendimus, quanta expectari & adhiberi debuit potuitue. Deprehendet id forte per se ipse Lector beneuolus, agnoscatque, si euoluere & conferre cum editionibus omnibus, quotquot haecenus prodierunt, praesentem dignatus fuerit Codicem: cumque rerum testimonia adfutura confidamus, nihil opus esse prolixo verborum adparatu existimamus ad labores sudoresque nostros commendandos. Sed quia non omnes ita perspicaces, veloces & felices sunt, ut vno primoque intuitu cuncta cernere ac discernere queant, res ipsa postulare videtur, ut nonnulla de curis

P R A E F A T I O

curis & vigiliis nostris distincte explicatque commemoremus.

Primum illud credi velim, nulla gloriolae cuiusdam captandae cupiditate inductos nos, sed ipsa necessitate compulsos fuisse moliri nouam authentici Textus editionem; cum eae, quae antehac prodire, *Clodianae* & *Iablonskianae* essent nimis raras, *Opitiana* autem & *Hoogtiana* valde carae, *Amstelaedamensis*, ab *Immanuele*, Iosephi Athiae filio excusa, minutior, & minus accurata, *Halensis* denique tardior. Haec incommoda, pauperes cum primis Studiosos prementia, vbi tacita mentis commiserantis aestimatione pensitauimus, non potuimus non de remedio esse solliciti, & vota nostra Bibliopolis explicare; sed furdas multorum pulsauimus aures, donec tandem Francofurti *Ioannes Philippus Andreae*, Vir de Republica literaria ob plurimos ab ipso editos libros, eosque satis vastos, meritissimus, suam declararet operam in promouendis piis conatibus, omnesque consilii rationes iniret, quomodo expectationi cultorum amatorumque limpidissimorum Israelis fontium faceret satis. Eo nomine singulari ingenii acumine excogitauit artem consonantes Ebraicas vna cum vocalibus & accentibus exsculpendi, ne, quod fieri solet, inter imprimendum loco mouerentur, & mendis locum facerent bene multis. In plerisque res feliciter cessit; in omnibus tamen expleri spes non potuit: neque dubium est, quin, si in peritiorem incidisset sculptorem, nitidiores characteres essent; sunt tamen, vt opinor, sic com-

A D L E C T O R E M.

comparati & efformati, vt oculatos non fallant, sed clare oculis veram & certam lectionem ingerant.

Deinde id dedimus operam sedulo, vt Exemplar non ante praelo subiiceretur, quam diligentissime a mendis purgaretur, & ad optimorum Codicum, tum manu exaratorum, tum impressorum, fidem emendaretur. Nullus igitur locus esse amplius potest accusationi celeberrimi, & de melioribus literis, speciatim quoque Hebraicis, immortaliter meriti Viri, DN. *Danielis Ernesti Jablonski*, Potentissimo quondam Borussiae Regi, FRIDERICO III. a Sacris, & Ecclesiar. Vni- tar. Frat. per Poloniam maiorem & Pruss. Senioris, quando in limine praefationis scribit, *se propterea secutum Editionem Cl. Leusdenii posteriorem, quae anno MDCLXVII. prodiit, potius quam D. Clodii, Antecessoris nostri optimi, quod hic plurima, quae stylum censorium merebantur, intacta praeterierit, & quaedam bene habentia, cum mendis suspecta haberet, corru- perit, alibi Athianos errores nouo errore auxerit, non tollendo menda, sed mutando, & solius fere Analogiae Grammaticae, & Codicum quorundam impressorum subsidio ad Biblici Textus recensionem accesserit, absque manuscriptis Codicibus, absque Masorae collatione, absque recentis illius & docti Hebraeorum Critici R. Menachem de Lonzano, in Tractatu Or Thora suffragio, immo absque penitioris Accentuationis metricae cognitione.*

Tametsi enim lubentes prudentesque fateamur, nos Archetypi vice secutos esse *Clodianam* editionem, quae A. 1677.) 3

P R A E F A T I O

A. 1677. Francofurti recusa est, quia *B. D. Pfeifferus* ^(a) eam accuratissimam & Ebraizantium studiis commodissimam pronunciauit; non tamen improvide aut incaute illam secuti sumus, sed denuo secundum Grammaticae & Accentuationis analogiam examinauimus, & non tantum cum *Iablonskiana* & *Opitiana*, sed aliis etiam praestantissimis editionibus, quas priores vel neglexerunt, vel non habuerunt, studiose contulimus, nominatim *Münsteri* A. MDXLVI. *Veneta* A. MDCXIII. & *Geneuensi* A. MDCXVIII. impressis, quae melioris notae sunt.

Nec defuere nobis *Codices Manuscripti* celebres. Nam praeterquam quod iam ante triginta annos, & amplius, Celeberrimo DN. *D. Opitio*, enixe a me petenti, pro eo ac debui, non pauca loca notauit ex antiquissimo Codice MS. membranaceo, quem ciuis meus, *D. Io. Reuchlinus*, vulgo *Capnio* dictus, a FRIDERICO III. Romanorum Imperatore, dono acceperat, quique in SERENISSIMI MARCHIONIS BADA-DVRLACENSIS Bibliotheca tanquam *κειμήλιον* aliquod adseruatur, ac de quo copiose retuli in vita Reuchlini, ^(b) non destiti a SERENISSIMO HASSIAE LANDGRAVIO, Principe ac Domino meo Clementissimo, A. MDCCVIII. humiliter rogare, ut apud CELSISSIMUM DN. MARCHIONEM pro me intercedens impetraret

ret

^(a) Critic. S. p. 27. §. 15.   ^(b) pag. 529. ff.

AD LECTOREM.

ret duorum Codicum MSS. transmissionem, ad fideliem collationem. Obtinuissem quoque sine mora ambos Codices, nisi eo tempore adhuc Basileae delituisent, aut tuto transferri potuissent. Ante biennium tamen, pace Germaniae & patriae meae reddita, relatisque *Carolo-burgum* dictis voluminibus, compendiosiori via rem adgressi, indultu **SERENISSIMI PRINCIPIS**, omnia atque singula loca, de quibus certiores reddi volebamus, per Virum admodum Reuerendum, DN. *I. C. Zandtium*, tum Pastorem Ecclesiae Durlacensis, & Professore Theolog. in Gymnasio illustri ibidem doctissimum, accepimus.

Communicauit etiam, pro sua humanitate, nobiscum *Pentateuchum MS.* multi pretii, Vir de Antiquitate Hebraica meritissimus, & Clarissimus, DN. **HENRIC. IACOBVS van BASHUYSEN**, cui propterea publico nomine obstrictos nos esse grati profitemur.

Commodum quoque & exoptato accesserunt diuersi codices MSS. ex Bibliotheca instructissima, & nulli secunda, Generosissimi DN. ab **VFFENBACH**, quos inter vnus cum primis, ordine VI. venerandae vetustatis, aetatem quippe septem fere saeculorum prae se ferens, accurata elegantia illustris; continens libros S. Codicis Historicos, Propheticos, ac reliquos ordine omnes ad finem vsque, scriptus singulari industria cum punctis vocalibus, accentibus, ac tergemina Masora, memorandus venit;

)(

maup

P R A E F A T I O

venit; de quo plenius referet Filius meus in *recensione*
Bibliothecae Vffenbachianae, quoad Hebraica &
Graeca volumina.

Ita nec nimium festinanter, nec temere opus hoc
arduum adgressi sumus, sed deliberato satis consilio, &
diuturno temporis spatio. Multos quippe annos duro
huicce labori impendit Vir Clarissimus, & de literis He-
braicis optime meritus, M. *Georgius Christianus Bürck-*
linus, meus a puero fere discipulus Durlaci indefessus in
orientalibus linguis, deinde *Edzardi, Ludolfi,*
Opitii lateribus adhaerens: qui non ipse tantum, sed
& sociata peritorum hominum opera, diurna nocturna-
que manu versavit sacra Volumina, eaque saepissime re-
legit, attentoque studio cum probatissimis Codicibus,
paulo ante memoratis, & aliis, contulit. Ei igitur pluri-
mum debet debebitque Hebraizans iuventus. Longum
foret enarrare singula, quae summa fide & industria
praestitit; iuuabit tamen ex multis pauca referre, speci-
minis duntaxat loco, ne magnificentius quam verius ia-
ctitare quaedam videamur. Mihi enim propter cumu-
latos labores & grauiora negotia non licuit, syllabas, api-
ces, vocales, accentus & alia figillatim intueri, expendere
& diiudicare; sed omnes molestias sustinuit & deuorauit
Bürcklinus noster, & vbi necesse fuit, nostrum requisi-
uit consilium & auxilium, cui, quantum potuimus, nun-
quam

AD LECTOREM.

quam defuimus : neque tamen polliceri ausim, omnibus numeris absolutum opus hoc esse, quod ne sperari quidem expectariue ab homine potest vno, licet Argus esset, eoque oculatior. Typothetarum incuria & negligentia saepe fit, vt correcta licet non semel, haud corrigantur, absente praesertim correctore. Suppetias quidem tulit, & auxiliatrices manus libenter ac promte praebuit, quoties desiderata eius opera fuit, Vir Clarissimus DN. IO. IACOBVS SCHVDT, Conrector Gymnasii Francofurtensis celebris, ac de literis Hebraicis optime meritus ; sed ne sic quidem impediri forte potuit, vt non sphalmata aliquot remanserint, quae tamen, vt opinamur, non tanti erunt, vt morari lectores, aliquantum peritos, possint.

Mihi nihil magnopere tribui aut imputari velim. Directorem operis vocari me passus sum, & quae e re videbantur, in medium consului ; an recte omnia, definire non ausim. Nouas Capitum inscriptiones fecimus, reiectis veteribus omnibus, partim minus accuratis, partim nimis prolixis. Secuti de industria sumus *Oeconomiam Temporum*, ante decennium constructam, & inde velut summam decerpimus, quo Studiosi facilius memoria tenere possent ibi tradita, & a me in Collegiis quotidianis exposita. Non tamen ita suffenus mihi sum, vt non a me ipso, meliora edoctus, discedam, aut aliis mea obtrudere cupiam.

Haec

) (2

PRAEFATIO AD LECTOREM.

Haec fere sunt, de quibus monendum esse beneuolunt Lectorem censuimus. Quid praestitum sit, a *D. Bürcklino*, ex ipsiusmet observationibus subiectis cognosci facilius potest.

Desino ego in votis, precatus a DEO T. O. M. omnis boni fonte perenni, ut, cum copiam denuo fecerit Studiosis fontes Hebraicos adeundi, eum omnibus atque singulis animum inspiret, quo non tantum auditores & lectores, verum etiam factores verbi sanctissimi sint, aut fiant. Diuinum profecto munus est, quod nobis offertur; id negligere, vel rursus explodere atque reicere, impiissimum foret factum, & sacrilegio grauius: neque dubium est, quin, ut vere pronunciauit *Melanchthon*, Deo daturi poenas sint *sacrilegi linguarum contemptores, quum vastitatem atque exitium minentur religioni*, quae sanctae linguae beneficio propagata & conseruata olim fuit; at studio eius neglecto, non modo purior coelestis veritatis doctrina sensim paulatimque decreuit, sed foedi etiam errores ac grauissimae haereses in Ecclesiam irrepserunt. Quod ne nostra accidat socordia & somnolentia, omnibus modis cauendum, & attendendum est firmiori prophetico sermone, quem habemus. Quare, quod Seruator de Daniele dixit, *ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω*, id de vniuerso S. Codice dictum omnibus esse merito censebimus.

De proper. Giessae Hassorum d. xxi i. Febr.

A. O. R. MDCCXVI.

M. GEOR.